

Ígéret

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 22; 23-25; 3Mózes 18:21;

János 1:1-3; Róma 4:1-12; 5:6-8; Zsidók 11:17

„Ábrahám pedig öreg, élemedett korú ember volt, és az ÚR mindenben megáldotta” (1Móz 24:1, ÚRK).

Isten ígérete szerint Sára végül fiút szült Ábrahámnak, „öregkorára” (1Móz 21:2, RÚF). A kisbabát Izsáknak nevezte (lásd 1Móz 21:1-5). Ám ekkor a pátriárka élete még messze nem ért véget, küzdelme akkor vált a leghevesebbé, amikor felvitte fiát, Izsákot Mórija hegyére, hogy feláldozza. Izsák helyett azonban végül egy kos lett az áldozat (1Móz 22:13), ami azt jelezte, hogy Isten megtartja ígéretét, megáldja a népeket „magva” által (1Móz 22:17-18). A „mag” természetesen Jézus volt (ApCsel 13:23). Tehát ebben az elképesztő (és bizonyos értelemben nyugtalanító) történetben még inkább kibontakozik a megváltási terv.

A történetnek, ami bizonyára megrázta Ábrahám családját, mély lelki tanulságai vannak. Ábrahám jövője sem egészen világos. Sára meghal a Mórija-hegyi áldozat után (1Mózes 23. fejezet), Izsák pedig még nőtlen.

Ezek után Ábrahám lépéseket tesz, mert biztosítani akarta, hogy „jó” legyen az, ami utána marad. Elrendezi fia házasságát Rebekával (1Mózes 24. fejezet), aki ikerfiúkat szül (1Móz 25:21-23), Ábrahám pedig feleségül veszi Ketúrát, akitől sok gyereke születik (1Móz 25:1-6). Ezen a héten Ábrahám életének záró szakaszát követjük nyomon (1Móz 25:7-11).

MÓRIJA HEGYE

Olvassuk el 1Móz 22:1-12 és Zsid 11:17 verseit! Mi volt a jelentősége ennek a próbának? Milyen lelki tanulságok származnak a meglepő esetből?

1Mózes 22. fejezete klasszikussá vált a világirodalomban, nemcsak teológusokat, hanem filozófusokat és művészeket is megihletett. Az Istentől jövő próba jelentőségét azonban nem könnyű felfogni. Ez az isteni parancs ellentétes az emberáldozatok későbbi bibliai tiltásával (3Móz 18:21) és bizonyosan szembemenni látszott az örök szövetséggel, amit Izsákra vonatkozóan Isten megígért (1Móz 15:5). Mi volt tehát Isten célja azzal, hogy erre szólította Ábrahámot? Miért állította ilyen hatalmas próba elé? A Bibliában a „próba” (héberül *nissáh*) fogalmában két, egymással ellentétes gondolat is benne van. Egyrészt utal az ítéletre, vagyis annak megítélésére, hogy mi van a megpróbált ember szívében (5Móz 8:2; vö. 1Móz 22:12). Viszont Isten kegyelméről is biztosítja azt, aki próba alatt áll (2Móz 20:18-20).

Ebben az esetben egészen odáig viszi Ábrahámot az Istenbe vetett hite, hogy felvállalja a kockázatot: elveszítheti „jövőjét” (az utódait). Mivel azonban bízunk Istenben, kész megtenni, amit az Úr kér tőle, bármennyire nehéz mindezt megérteni. Végére is mi más lenne a hit, ha nem az, hogy bízunk abban, amit nem látunk és nem is értünk teljesen? A bibliai hitnek továbbá nem is az a lényege, hogy mennyire vagyunk képesek adni Istennek vagy áldozatot hozni érte (noha kétségkívül ennek is van szerepe, lásd Róm 12:1), hanem az, hogy mennyire tudunk bízni benne, mennyire tudjuk elfogadni a kegyelmét, miközben tisztában vagyunk saját méltatlanságunkkal. Ennek az igazságát erősítette meg, ami ezután következett. Valóban sok tanítás rejlik ebben a történetben, ugyanakkor Ábrahámot nem menthette meg az összes jócselekedete, a sok buzgó tette, a fiával bejárt fájdalmas útja, sőt még készséges engedelmessége sem, amikor hajlandó lett volna odaáldozni Istennek önmaga legjavát. Miért nem? Mert maga az Úr rendelte ki a kóst a megkívánt áldozathoz, ami Ábrahám üdvösségének egyetlen reményére, Jézusra mutatott.

Ábrahám akkor bizonyára megértette, mi a kegyelem. Nem Istenért végzett tetteink mentenek meg bennünket, hanem az, amit Isten tesz értünk (Ef 3:8; vö. Róm 11:33), bármennyit is kell Istenért tennünk, ahogyan Ábrahámnak is kellett. Az ő tetteiben ez világosan megmutatkozik (Jak 2:2-23).

Ábrahám és Izsák Mórija-hegyi története mit mond neked a saját hitedről és annak kinyilvánításáról?

ISTEN MAJD GONDOSKODIK

Olvassuk el 1Móz 22:8, 14 és 18 verseit! Hogyan teljesítette Isten azt az ígérését, hogy Ő gondoskodik a megoldásról? Mit rendelt ki?

Ábrahám érdekes választ adott Izsák kérdésére az áldozati állattal kapcsolatban: „Az Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról” (2Móz 22:8). A héber igei forma valójában úgy is érthető, hogy „Isten önmagát adja bárányként”. A „szerez”, „biztosít”, „ad” jelentéssel bíró ige (*jir'eh lo*) úgy jelenik itt meg, hogy „önmagát adja” jelentéssel is érthető.

Itt bepillantást nyerünk a megváltási terv lényegébe, vagyis abba, hogy maga az Úr szenved, Ő fizeti meg bűneink büntetését.

Olvassuk el Jn 1:1-3 és Róm 5:6-8 verseit! Mi történt a kereszten, aminek előképe volt ez az áldozat a Mórija hegyén? Hogyan világítanak rá erre ezek az ígék?

Jóval a kereszttel előtt, a Mórija hegyén „a szarvánál fogva a bozótban” fennakadt áldozati kos (1Móz 22:13, ÚRK) egyenesen Jézusra mutatott. Ő az, akit „láttak” itt, ahogyan Ábrahám később elmagyarázta: „A hegyen, ahol az ÚR látható volt” (1Móz 22:14, a szerző fordítása). Jézus is utalt Ábrahám prófétai kijelentésére, amikor ezt mondta: „Ábrahám, a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat, látta is, és örült” (Jn 8:56, ÚRK).

„Isten egyrészt Ábrahám lelkébe akarta vésni, hogy az evangélium valóság, másrészt próbára akarta tenni hitét a paranccsal, hogy ölje meg fiát. Azért kellett elviselnie a lelki gyötrelmet e félelmes próba sötét napjaiban, hogy saját tapasztalata által felfogjon valamit abból a hatalmas áldozatból, amelyet a végtelen Isten hoz az ember megváltásáért” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 120. o.).

Az itt történtek mennyiben segítenek jobban megérteni a kereszttel lényegét, azt, hogy Isten mit szenvedett értünk? Milyen válaszra késztesen ez bennünket?

SÁRA HALÁLA

1Móz 22:23 versében olvashatunk Rebeka születéséről. Ez a kitétel előre mutat Izsák és Rebeka későbbi házasságára (1Mózes 24. fejezet). A Sára haláláról és temetéséről szóló beszámoló (1Mózes 23. fejezet) pedig Ábrahám és Ketúrá házasságkötése előtt található (1Móz 25:1-4).

1Mózes 23. fejezete értelmében milyen szerepe volt Sára halálának és temetésének annak az ígéletnek a teljesedésében, amit Isten Ábrahámnak tett?

Sára halálát az Írás az Izsákkal kapcsolatos áldozat története után említi, sejtetve, hogy milyen erősen hatott az asszonyra ez az eset, ami majdnem a fia életébe került. Bizonyos értelemben a férjével együtt Sára is „próbába került”, éppen úgy, mint a vándorlások és Ábrahám időnkénti hitbéli visszaesései (1Móz 12:11-13) idején.

Nem világos, mennyit tudott meg Sára az esetről később, de arra következtethetünk, hogy végül meghallott mindent. Nem olyan nő volt, aki a fontos vagy őt bántó kérdésekben csendben maradt volna (vö. 1Móz 16:3-5; 18:15; 21:9-10). Fizikai jelenléténél a drámai eseménytől való távolléte, hallgatása, sőt még a halálának ideje is beszédesebb azzal kapcsolatban, hogy mennyire fontos volt a cselekmény szempontjából. Ábrahám idős korának említése (1Móz 24:1) mellett az ő idős korára tett utalás (1Móz 23:1) is személyének fontosságát mutatja. Valójában Sára az egyetlen nő, akinek az életkorát megtaláljuk az Ószövetségben, ami azt is jelezheti, hogy része volt a történetnek, miután az lezajlott. Nem a haláláról, hanem a temetési helyének megvásárlásáról szól a fejezet nagy része, ami az ígélet földjével való kapcsolatát emeli ki.

Az Írás konkrétan megnevezi, hogy Sára „*Kánaán földjén*” (1Móz 23:2, ÚRK) halt meg. Ez szintén azt emeli ki, hogy a halála is kötődik Istennek a földre vonatkozó ígéletéhez. Ábrahám klánjából ő az első, aki az ígélet földjén halt meg és ott is temették el. A pátriárka úgy utal magára, mint aki „*idegen és jövevény vagyok közöttetek*” (1Móz 23:4), majd pedig Hét fiaival érvel, ragaszkodik hozzá, hogy fizessen. Ez is mutatja, hogy nem csupán a temetési hely megvásárlására gondolt, hanem arra, hogy végleg letelepedjen azon a vidéken.

1Móz 23:6 verse szerint milyen híre volt Ábrahámnak? Miért lényeges ez abból a szempontból, amire az Úr elhívta?

FELESÉG IZSÁKNAK

Sára halála után 1Mózes 24. fejezete közli Izsák házasságának történetét, és van kapcsolat a két esemény között.

Olvassuk el 1Mózes 24. fejezetét! Miért tartotta ennyire fontosnak Ábrahám, hogy a fiának ne kánaáni felesége legyen?

Ábrahám meg akarta szerezni a földet, hogy eltemethesse Sárát, mivel Isten megígérte neki, hogy a leszármazottaié lesz az vidék. Ragaszkodott ahhoz is, hogy Izsák ne az ígért földjén kívül telepedjen le (1Móz 24:7). Izsák a feleségét Sára sátrába vitte be, Rebeka pedig megvigasztalta őt „*anyja halála után*” (1Móz 24:67), mindez visszamutat Sára halálára és érzékelteti Izsák fájaldalmát édesanyja elvesztése miatt. A történet tele van imádságokkal és imakérések teljesülésével, bőséggel találunk benne tanulságokat az isteni gondviseléssel és az emberi szabadsággal kapcsolatban. Ábrahám szavaival kezdődik, amikor megesketi szolgáját „*az Úrra, a mennynek és a földnek Istenére*” (1Móz 24:3, ÚRK). Először is elismeri, hogy Isten a Teremtő (1Móz 1:1; 14:19), ami közvetlenül hat az utódainak, beleértve magának a Messiásnak a születésére.

Az „*Angyala*” és „*Az Úr az égnek Istene*” (1Móz 24:7) kifejezések arra az esetre utalnak vissza, amikor az Úr Angyala lejött a mennyből megmenteni Izsákot a haláltól (1Móz 22:11). A világmindenséget irányító Isten, az Úr Angyala, aki közbelépett Izsák megmentéséért, Ő vezeti majd a lépéseiket a házasság kérdésében is. Ábrahám azonban fenntartja annak a lehetőségét, hogy a nő esetleg nem fogadja el Isten hívását. Isten mindenható, mégsem kényszeríti engedelmességre az embereket. Az a terve, hogy Rebeka kövesse Eliézert, de a lánynak megmarad a választási szabadsága. Vagyis megvolt a lehetősége, hogy nem akar elmenni, és abban az esetben nem kényszerítették volna. Itt egy újabb példáját látjuk a hatalmas titoknak, hogy Isten szabad akaratot, választási szabadságot adott nekünk, embereknek, amit nem fog eltíporni (ha megtenné, nem létezne szabad akarat). És mégis, az emberi szabad akarat ellenére, még ha szabad akaratukkal szörnyű döntéseket hoznak is meg az emberek, bízhatunk abban, hogy végül Isten szeretete és jósága fog diadalmaskodni.

Miért vigasztaló a tudat, hogy bár nem minden Isten akaratából történik, Ő mégis kézben tartja az eseményeket? Hogyan bizonyítják ezt olyan próféciaik, mint például Dániel 2. fejezete?

FELESÉG ÁBRAHÁMNAK

Olvassuk el 1Móz 24:67–25:8 szakaszát! Mi a jelentősége Ábrahám élete utolsó eseményeinek?

Sára halála után Ábrahám újból megnősült. Izsákhhoz hasonlóan ő is megvigasztalódott Sára elvesztését követően (1Móz 24:67). Felesége emléke bizonyára élénken élt a pátriárkában, mint ahogyan a fiában is. Az új asszony kiléte azonban homályban marad. A krónikás Ketúrá fiait egy kategóriába helyezi Hágáréval, Ketúrá nevének említése nélkül, ami azt sejtetheti (amint némelyek felvetik), hogy Ketúrá valójában Hágár, de ezt egyszerűen nem tudhatjuk. Az is jelentőségteljes, hogy Ábrahám éppen úgy bánik Ketúrá fiaival, mint Hágáréval: elküldi őket, hogy elejét vegye bármiféle lelki befolyásnak és Sárától született fiát világosan megkülönböztesse a többitől.

„Ábrahám mindazt, amije volt, Izsáknak adta” (1Móz 25:5, ÚRK), míg az ágyasoktól származó fiainak „ajándékokat adott” (1Móz 25:6, ÚRK). Az „ágyas” meghatározás arra is utalhat, hogy Ketúrá státusza is megegyezett Hágáréval. Amennyiben Ketúrá valóban Hágár, ez is magyarázata lehet a Ketúrá-Hágárral kötött házasság előzményeként a Sára emlékére utaló burkolt célzásnak. 1Móz 25:1-4 és 12-18 versei felsorolják Ábrahámnak a Ketúrától született fiait, valamint Izmael gyermekeit. Valószínűleg azért jegyzi fel ez a szakasz a nemzetségi táblázatot Ábrahámnak a Ketúrával kötött házassága után, akitől hat fia született, szemben a másik két fiával (Izsákkal és Izmaellel), hogy azonnali bizonyítékát adja az isteni ígéretnek, miszerint Ábrahám sok nép atyja lesz.

A második felsorolás Izmael utódairól szól, akik szintén tizenkét törzset alkottak (vö. 1Móz 17:20), mint ami Jákób esetében is megtörténik (1Móz 35:22-26), bár Isten természetesen Izsák leszármazottainak tartja fenn a szövetségét (1Móz 17:21). Ezt a pontot a Szentírás igen világosan leszögezi.

Ábrahám halálhíre (1Móz 25:7-11) beékelődik a két nemzetségi táblázat közé, ami szintén Isten áldását tanúsítja. Bemutatja annak az ígéretnek a teljesedését, amit Isten sok évvel korábban adott Ábrahámnak, miszerint „jó vénségben” (1Móz 15:15) fog meghalni, „betelve az élettel” (vö. Préd 6:3).

Az Úr megtartotta kegyelmes ígéreteit, amelyeket hűségese szolgáljának, Ábrahámnak adott, akinek a hitét a Szentírás nagyszerű mintaként állítja eléink, mint ami a hit általi megváltás talán legjobb példája az Ószövetségben (lásd Róm 4:1-12).

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ábrahám kivételes próféta volt, akinek Isten elmondta a terveit (1Móz 18:17). Emberi szférájába belépve bizonyos mértékig megismertette vele a Fia áldozatán alapuló megváltási tervet.

„Izsák előképe volt Isten Fiának, aki áldozatot vállalt a világ bűneiért. Isten meg akarta értetni Ábrahámmal az ember megváltásának evangéliumát. Hogy ezt valóságossá tegye számára és a hitét is megpróbálja, szeretett fiának, Izsáknak a feláldozására kérte. Azt a célt szolgálta Ábrahám minden szívfájdalma és gyötrelme, amit a sötét és rettenetes megpróbáltatás alatt kiállt, hogy mélyen a gondolataiba vésődjön az elbukott ember megváltásáért hozott terv. Saját tapasztalatából kellett megértenie a végtelen Isten kimondhatatlan önmegtagadásának hatalmas voltát, amikor meghalni engedte saját Fiát, hogy az embert az örök pusztulástól megmentse. Nem lehetett volna nagyobb lelki gyötrelme Ábrahám számára annál, mint amit kiállt, amikor engedelmesen válaszolt a fia feláldozására szólító isteni parancsra” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 3. köt. 369. o.).

„Ábrahám megöregedett és a rövidesen bekövetkező halálára gondolt. Még egy feladata volt, biztosítani az ígéret teljesedését utódai számára. Isten Izsákot választotta ki, hogy kövesse atyját Isten törvényének megtartójaként és a választott nép atyjaként. De Izsáknak még nem volt felesége. Kánaán lakói bálványimádók voltak, és Isten megtiltotta, hogy házasságra lépjen velük, tudva, hogy az ilyen házasság hitehagyáshoz vezet. A pátriárka féltette fiát a környezet rossz befolyásától... Ábrahámnak nagyon fontos volt, hogy kit választ fiának feleségül. Olyan nővel akarta összeházasítani, aki nem fordítja el Istentől.... Izsák, bízva atyja bölcsességében és szeretetében, örömmel hagyta rá ezt. Hitt abban is, hogy Isten fogja irányítani a választást” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 135. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) A csoportban beszéljünk arról, hogy Ábrahám kész lett volna feláldozni Izsákot. Próbáljuk meg elképzelni a hitét, ami a leírásból árad! Mi a lenyűgöző, ugyanakkor zavaró is a történetben?
- 2) Mi a helyzet a szabad akarat? Szabad akarat nélkül miért nem volna semmi értelme a hitnek? A szabad akarat milyen példáit találjuk meg a Bibliában? Hogyan teljesül végül Isten akarata az emberek rossz döntései ellenére is?

MÉRY KATALIN: ÖREGEDŐ NAPOK

... régen úgy véltem,
öregségemre
kevesebb öröm
hull az ölembe.
Pedig hát bontok
most is levelet,
árad belőlük
a szív, szeretet!
... múlik a reggel,
sietni nem kell,
Bibliám mellett
vár rám a Mester!